

УДК 336.717.18:336.71

DOI:10.32680/2409-9260-2022-8-297-57-64

ОЦІНКА ГРОШОВОГО ОБІГУ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19 ТА ВОЄННОГО СТАНУ

Коваленко В.В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: kovalenko-6868@ukr.net
ORCID:0000-0003-2783-186X

Сергєєва О.С., кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: lenasergeeva2007@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5523-3894

***Анотація.** У статті висвітлені теоретичні аспекти грошового обігу та показників щодо його оцінки. В умовах невизначеності регулювання грошового обігу є ключовим елементом механізму функціонування грошових систем та реалізації НБУ монетарної політики з метою забезпечення стабільності національної грошової одиниці. За результатами проведеної оцінки грошового обігу України в період пандемії COVID-19 та воєнного стану зазначено, що тільки жорстка монетарна політика НБУ буде сприяти досягненню прогнозованих соціально-економічних цілей суспільства та чинником забезпечення стійкості банківської системи, створюючи відповідне підґрунтя – цінову стабільність і низьку інфляцію в довгостроковому періоді.*

***Ключові слова:** грошовий обіг, макроекономічні показники, грошовий обіг за формами «грошей», готівковий та безготівковий обіг, грошові агрегати, грошове-кредитне регулювання.*

EVALUATION OF MONEY CIRCULATION IN UKRAINE DURING COVID-19 PANDEMIC AND MARTIAL LAW

Kovalenko Victoria, D.Sc. (Economics), Professor, Professor, Department of Banking, Odessa National Economic University, Ukraine
e-mail: kovalenko-6868@ukr.net
ORCID:0000-0003-2783-186X

Sergeeva Elena, PhD (Economics), Associate Professor, Odessa National Economic University, Odessa, Ukraine
e-mail: lenasergeeva2007@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5523-3894

***Abstract.** Introduction. The COVID-19 pandemic and russian invasion of Ukraine in February 2022 have caused imbalances of the main macroeconomic proportions, and have affected the nature, dynamics and regulations of money circulation. The consequences of these processes were the rapid inflation growth, a significant outflow of personal funds, an increase of dollarization, and a decrease in the purchasing power of the national unit.*

***Purpose.** The article focuses on conducting an assessment of the money circulation in Ukraine during the COVID-19 pandemic and martial law, identifying the most significant problems and determining the directions for optimizing the organization of money circulation.*

***Results.** Based on the assessment of the money circulation in Ukraine, it has been determined that the economy of Ukraine was in a stable state before russian invasion, what to a large extent affected the positive structure of the money circulation in the country. During the period of the COVID-19 pandemic, the GDP of Ukraine had a tendency to increase and in the period of 2020-2021 grew by UAH 1,265,472 million, but the consequences of the full-scale russian attack on Ukraine in February 2022 had a negative impact on all economic processes. The forecasts for the second half of 2022 show that the rate of economic contraction will be lower; however, in general, real GDP will decrease by more than 30% within the year. It has been determined that high uncertainty due to the invasion makes it difficult to regulate and forecast economic processes with acceptable probability.*

***Conclusions.** Optimizing money circulation in Ukraine is one of the priorities of the modern economy, the purpose of which is to ensure the stability of money circulation in the country, and in the case of an unstable economic situation, there is a need to perfectly regulate it. The implementation of the strict monetary policy of the National Bank of Ukraine will contribute to the achievement of the projected socio-economic goals of the society and is a significant factor in ensuring the stability of the banking system, creating the appropriate basis: price stability and low inflation in the long term.*

***Keywords:** money circulation, macroeconomic indicators, money circulation by the types of "money", cash and non-cash circulation, monetary aggregates, monetary and credit regulation.*

JEL Classification: E100, E410.

Постановка проблеми. Один із найважливіших чинників ефективного функціонування ринкової економіки – високий рівень розвитку грошово-кредитних відносин у суспільстві, головною складовою яких є грошовий обіг країни.

Сучасна організація грошового обігу в Україні передбачає недопущення незаконного використання державних коштів, перетікання їх у тіньову економіку, контроль за експортно-імпоротною діяльністю для забезпечення Україною важливих пріоритетів, зокрема: захист вітчизняного товаровиробника, боротьба з протиправною економічною діяльністю, протидія неконтрольованому впливу національних, матеріальних, фінансових, інтелектуальних, інформаційних та інших ресурсів.

Пандемія COVID-19 та повномасштабна війна в Україні з кінця лютого 2022 р призвели до дисбалансів в першу чергу основних макроекономічних пропорцій як слід вплинули на характер, динаміку та регулювання грошового обігу. Наслідками цих процесів з'явилися стрімке зростання показників інфляції, суттєвий відплив коштів фізичних осіб, підвищення рівня доларизації та зниження купівельної спроможності національної одиниці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання організації і регулювання грошового обігу знайшли висвітлення у наукових працях українських вчених і практиків, таких як: В.С. Стельмах [1], М. І. Савлук [2], В. І. Міщенко [3], О.М. Колодізів [4], Я.І. Чайковський [5], О.Д. Вовчак [6] та інших науковців і практиків.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри на численні наукові праці, які присвячені цієї теми, залишається невирішеним питанням регулювання грошового обігу в умовах значного рівня політичної та економічної невизначеності.

Мета дослідження є проведення оцінки грошового обігу України в умовах пандемії COVID-19 та воєнного стану, виявлення найбільш суттєвих проблем та визначення напрямів оптимізації організації грошового обігу.

Основний матеріал. В сучасних умовах регулювання грошового обігу є ключовим елементом механізму функціонування грошових систем та реалізації НБУ монетарної політики з метою забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Процес забезпечення стійкого грошового обігу асоціюється з більш жорсткою грошово-кредитною політикою, необхідною для досягнення стабільності, у т. ч. утримання обмінного курсу. Як слід, на коротко та середньострокових періодах це дає уповільненню економічного зростання через втрату цінних конкурентоспроможних позицій і погіршення поточного рахунку платіжного балансу (завдяки як збільшенню імпорту, так і зниженню експорту). Але висока невизначеність, яка пов'язана пандемії COVID-19 та з повномасштабною війною, ускладнило регулювання і прогнозування економічних процесів з прийнятною імовірністю.

Проаналізувавши наукові праці з даної тематики [1,2,3,4,5,6], можемо зазначити, що для визначення кількісної оцінки грошового обігу рекомендовано використовувати показники, які відображають кількість грошей, форми в яких вони існують, рівень механізму створення нових кредитних грошей банками в безготівковій формі, коефіцієнти монетизації та доларизації, оскільки зміни, що відбуваються у складі, структурі, обсязі грошової маси суттєво впливають на швидкість обігу грошей, формування платоспроможного попиту, ринкову кон'юнктуру та формування ресурсної бази банківських установ. Взаємозв'язок цих показників дозволяє використовувати системі для коригування й уточнення її окремих показників, здійснення грошово-кредитного регулювання економіки країни в загалі.

Таблиця 1

Показники оцінки грошового обігу

Макроекономічні показники	Показники за «формами» грошей	Показники грошової маси за агрегатним методом:
-ВВП; -швидкість обігу грошей; -номінальна грошова маса; -реальна грошова маса; -індекс споживчих цін; -коефіцієнт доларизації; -коефіцієнт монетизації	-готівкова грошова маса; -безготівкова грошова маса; -грошовий мультиплікатор; -грошова база; -цінні папери; -золотовалютні резерви	- грошовий агрегат M0; - грошовий агрегат M1; - грошовий агрегат M2; - грошовий агрегат M3

Джерело: складено автором за матеріалами [7]

Як видно з табл. 1 кількісна оцінка грошового обігу виконує роль забезпечення для органів грошово-кредитного регулювання об'єктивною інформацією про стан грошової системи, розробку й реалізацію монетарної політики, а також можливість на основі аналізу цих показників оцінити основні тенденції розвитку економіки країни на певному етапі. Оптимізація грошового обігу має важливе значення для досягнення стабілізації економіки країни та як результат, підвищення цінової стабільності грошової одиниці.

Найважливішими показниками впливу на формування грошового обігу в Україні є зміна основних макроекономічних показників. Даний комплекс макроекономічних показників відображає ефективність виконання функцій НБУ з регулювання економіки та є важливим індикатором монетарної політики центрального банку.

Розглядаючи період 2014 – 2017 роки, політична та економічні кризи в Україні призвели до дисбалансів основних макроекономічних пропорцій, які негативно відобразилися на розвитку банківської системи та як наслідок вплинули на зростання інфляційного показника, банкрутство банків, відпливу коштів фізичних осіб, підвищення рівня доларизації та зниження купівельної спроможності національної валюти. Але завдяки проведенню реформи банківського сектору 2014–2018 рр, яка привели до позитивних змін та результатом стала повністю очищена банківська система, допустимий рівень інфляції, ревальвація національної валюти на 2020 рік та зростання вітчизняного виробництва. Але вже з кінця 2019 року світом почала ширитися пандемії COVID-19, що не могло не торкнутися нашої країни та наслідком вже на початок 2021 року реальний ВВП складав 3818,45 млрд грн. Платіжний баланс України з показника 2019 р. платіжний баланс за 2020 р. знизився з 5980 млрд дол до 1990 млрд дол, практично в тричі, що негативно позначилось на зростанні економіки країни загалом. Для українських підприємців спалах COVID-19 ускладнило непросту економічну ситуацію. Пандемія сколихнула і вплинула чи не на всі підприємства в Україні. Крім того, показала якими незахищеними насправді можуть бути як власники бізнесів, так і наймані працівники. Зменшення обсягів замовлень, зрив термінів закупок та постачання, паралізація каналів збуту. Але не можливо визначити той факт, що український банківський сектор продемонстрував високу стійкість в умовах пандемії COVID-19 та за 2020 – 2021 рр та показав високу прибутковість. З початком повномасштабної війни економічна ситуація ще більше ускладнилась. Зміну макроекономічних показників за період пандемії COVID-19 та воєнний часу відобразимо в табл.2.

Таблиця 2

Динаміка макроекономічних індикаторів грошового обігу України
за період пандемії COVID-19 та воєнного стану

Показники	2020 р.	2021 р.	Перше півріччя 2022 р.
Вихідні дані			
Валовий внутрішній продукт, млн. грн.	4194102	5459574	-40% попередня оцінка
Індекс споживчих цін, %	105,0	110,0	118,7
Базова інфляція, %	104,5	107,9	112,7
Розрахункові дані			
Грошовий обіг, млн. грн.	1850014	2071358	2 252 659
Швидкість обігу грошей, разів	2,3	2,6	-
Номінальна грошова маса, млн. грн.	1 850014	2 071358	2 252 659
Реальна грошова маса, млн. грн.	1757513,3	1864222,2	1 831 411,767
Коефіцієнт монетизації, %	44,0	37,9	-
Коефіцієнт доларизації, %	26,7	22,9	26,56
Валютний курс, грн.	26,96	27,29	31,85

Джерело: складено та розраховано авторами за матеріалами [8,9]

На основі проведеної оцінки грошового обігу України відносно макроекономічних індикаторів зазначимо, що за досліджуваний період економіка України до початку повномасштабної війни знаходилась в більш менш стабільному стані, що значною мірою не могло не вплинути на позитивну структуру грошового обігу країни. Як бачимо, за період пандемії COVID-19 ВВП України мав тенденцію до збільшення. За період 2020 – 2021 рр мав зростання на 1 265 472 млн грн, але наслідки повномасштабного нападу росії на Україну у лютому 2022 р завдали негативного впливу на усі економічні процеси. За оцінками Державної служби статистики ВВП України, у першому кварталі 2022 року впав на 15,1% порівняно з першим кварталом 2021 року [8], а за оцінками НБУ, у другому кварталі падіння становило 40% [9]. За прогнозами НБУ, у другому півріччі 2022 р, темпи скорочення економіки будуть меншими, проте загалом за рік реальний ВВП знизиться більш ніж на 30%.

Розглядаючи не менш важливий макроекономічний показник інфляцію, можливо відмітити, що до 2020 року НБУ було передбачено поступове досягнення середньострокової цілі щодо інфляції, встановленої на рівні 5% [9], але з економічною ситуацією, яка була пов'язана з пандемією COVID-19, ускладнила утримання цього показника та вже на кінець 2021 року ми бачимо його зростання до 10%, в умовах повномасштабної війни інфляція прискорилась ще більше. Аналітиками розглядається цей показник на рівні до 31% на кінець 2022 року, це пов'язано з наслідками воєнних дій та високу вартість енергоносіїв. Зрозуміло, що інфляційний показник суттєво вплине на купівельну спроможність національної валюти та на визначення як депозитної, так і кредитної ставок в фінансових установах, у другому кварталі 2022 р ми вже спостерігаємо їх зростання.

Показники номінальної та реальної грошової маси мали тенденцію до зростання та на кінець 2021 року склали 2 071 358 млн грн, а за перший період 2022 року зросли до 2 252 659 млн грн, але із за зростання показника інфляції реальна грошова маса знизилась та склали 1 831 411,767 млн грн, що суттєво нижче показника на кінець 2021 року.

Важливим макроекономічним індикатором, що визначає вплив на кількісну зміну грошового обігу є коефіцієнт монетизації. Проводячи аналіз цього показника можливо побачити, що за період пандемії COVID-19 він змінився з рівня 44% до 37,9%, на кінець 2022 року даний показник буде ще нижче. Слід визначити, що основним чинником динаміки коефіцієнта монетизації є попит на реальні гроші, який своєю чергою, залежить від ступеня довіри суб'єктів економіки до національної грошової одиниці: чим вищим є рівень монетизації, тим більшим, за інших рівних умов є попит на реальні гроші. Отже, монетизація економіки розглядається як рівень забезпечення усіх економічних суб'єктів країни необхідним обсягом грошових коштів для їх нормального функціонування. Питання наповнення грошима економіки є дуже важливим для України. Вважається, що низький (порівняно з іншими державами) ступінь монетизації є чи не головною причиною зростання заборгованостей, неплатежів та інших численних проблем.

Оскільки у розвинених країнах коефіцієнт монетизації дорівнює 70–80 %, то наближення до цього значення є орієнтиром для НБУ. Співвідношення коефіцієнта монетизації та індексу інфляції за останні роки свідчить, що зростання грошової маси в обігу повністю поглинається економікою країни. Індекс споживчих цін значно перевищує темпи росту монетизації, що означає нестачу грошей в обігу й не дає можливості банківській системі України забезпечити достатнє накопичення необхідних кредитних ресурсів за кошти заощаджень населення. На жаль динаміка зміни рівня монетизації вітчизняної економіки має тенденцію до зниження, насамперед це пов'язано з пандемією COVID-19 в якій Україні знаходилась протягом 2020 – 2021 років, що не могло негативно не вплинути на функціонування вітчизняної економіки. А вже у 2022 році за підсумками першого півріччя повномасштабної війни, економісти стверджують про скорочення української економіки у 35% й вище, а загальні збитки з урахуванням майбутніх періодів сягають трильйона доларів, що дає можливість стверджувати, що цей чинник дуже сильно вплине на показник монетизації України за 2022 рік.

Негативна тенденція цього періоду, а тощо значне падіння експорту, зростання зовнішньоторговельної заборгованості, підвищення інфляції, а з кінця лютого 2022 р повномасштабна війна стали основними причинами стрімкого падіння курсу національної валюти, що не могло не позначитися на зростанні валютного курсу. Завдяки діям НБУ як на початку війни так впродовж 6 місяців було впроваджено фіксований офіційний курс гривні до долара США на рівні 29,25 грн за долар, але вже 21 липня 2022 р НБУ вирішив вперше з 24 лютого підвищити офіційний курс валют – до 36,57 грн за долар. Своє рішення в НБУ

пояснили тим, що в українській та світовій економіці відбулися суттєві зміни, через що подальша фіксація курсу на рівні 29,25 грн за долар шкодила національним товаровиробникам [9]. Усі ці зміни не могли не мати відображення на попиті та пропозиції на готівковому валютному ринку, що зумовило ажіотаж з боку населення.

Як ми вже визначали, умови політичної, економічної та соціальної нестабільності в країні в першу чергу сприяють падінню довіри населення до національної валюти, в цей період економічні суб'єкти віддають перевагу іноземній валюті, тому доречно виділити ще один макроекономічний індикатор, такий як показник доларизації економіки, який у 2020 році складав 26,7%, але завдяки засадам грошово-кредитної політики НБУ щодо ревальвації гривні знизився та склав за 2021 рік 22,9%, збільшення показника доларизації за перше півріччя 2022 року 26,56% пов'язано знову же з підвищенням інфляційного тиску на національну валюту та як слід формування депозитів у іноземній валюті.

Розвиток національної економіки з точки зору інтенсивності використання запасу грошей в обігу для товарів та послуг характеризує макроекономічний показник швидкість обігу грошової одиниці який за досліджений період мав тенденцію до незначного зростання з 2,3 до 2,6 обертів, але ми зрозуміємо якщо є зростання номінальної грошової маси, то як слід буде збільшення цього показника.

Наступним напрямом оцінки грошового обігу України є оцінка грошового обігу відносно «формам» грошей та показників які до цього блоку відносяться. Проведемо аналіз цих показників в таблиці 3 та зробимо висновки.

Як ми бачимо із результатів табл. 3 показники грошової маси як готівкового так і безготівкового обігів мали тенденції до зростання, а тощо готівкова маса зросла з 516085 млн грн. у 2020 році до 581 011 млн грн, а вже за 1 півріччя 2022 року склала 643 097 млн грн, та як наслідок Грошова база теж зросла на 130907 млн грн, але при умовах зростання готівкових грошей. Безготівковий обіг в країні зріс на 276 633 млн грн.

Відносно зміни грошового мультиплікатора, то слід зазначити, що за звітний період нормативний мультиплікатор не змінився зовсім, тоді як фактичний мультиплікатор зріс всього на 0,03 рази за 2021 рік, а за перше півріччя 2022 року має тенденцію до зниження на рівні 2020 року.

Таблиця 3

Динаміка показників грошового обігу за «формами грошей» за період пандемії COVID-19 та воєнного стану

Показники	2020 р.	2021 р.	Перше півріччя 2022 р.
Готівкова грошова маса, млн. грн.	516085	581 011	643 097
Безготівкова грошова маса, млн. грн.	1 333929	1 490 347	1 610 562
Грошова база, млн. грн.	595 986	662 499	726 893
Грошовий мультиплікатор, разів		40226	27,9
нормативний	15,38	15,38	15,38
фактичний	3,10	3,13	3,09
Цінні папери (облігації внутрішніх державних позик), млн, грн.	991618,81	1 054430,45	1 215863,65
Золотовалютні резерви, млн. дол. США	29 132,89	30 940,95	22 802,15
J61. Телекомунікації (електрозв'язок)	42919	78115	54,9
J62-J63. Комп'ютерне програмування, консультування та надання інформаційних послуг	151104	280619	53,8
M72. Наукові дослідження та розробки	19541	35348	55,3

Джерело: складено та розраховано авторами за матеріалами [8, 9]

Аналізуючи показник державних цінних паперів, можемо визначити, що це потужний інструмент боргового фінансування, який відіграє важливу роль в економіці України. ОВДП використовуються для покриття потреб державного бюджету фінансуванні, для чого застосовувався механізм непрямого кредитування НБУ. Слід зазначити, що після введення воєнного стану в країні з 24 лютого 2022 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято рішення про випуск військових облігацій, мета яких в акумулюванні коштів для забезпечення потреб Збройних Сил України та стабілізування фінансів держави в умовах воєнного стану. Депозитарій Національного банку України забезпечує розміщення, облік та обслуговування обігу військових ОВДП. Тому можемо спостерігати суттєве підвищення цього показника [9].

Гарантією стабільності держави в період світових фінансових криз та в умовах фінансової глобалізації є формування золотовалютних резервів. НБУ щорічно збільшував обсяг золотовалютних резервів та на кінець 2021 року ЗВР склали 30 940,9 млн дол, але станом на початок липня 2022 р ЗВР України склали 22 802,15 млн дол, що на 8 138,75 млн дол менше ніж 2021 року. Не можна не погодитися з тим фактом, що в умовах війни падіння золотовалютних резервів завжди неминуче.

Гроші які сконцентровані в банківській системі формують грошові потоки та безпосередньо впливають на обсяг і структуру грошової маси країни, яка мають відображення у грошових агрегатах. Третім напрямом аналізу грошового обігу України є оцінка показників грошових агрегатів. Усі розглянуті показники зведені у таблицю 4.

Таблиця 4

Динаміка показників грошового обігу за грошовими агрегатами
за період пандемії COVID-19 та воєнного стану

Показники	2020 р.		2021 р.		Перше півріччя	
	млн. грн	%	млн. грн	%	млн. грн	%
Грошовий агрегат М0	516 085	27,9	581 011	28,0	643 097	28,5
Грошовий агрегат М1	1 050 051	56,8	1 281 238	61,9	1 377 726	61,2
Грошовий агрегат М2	1 847 363	99,9	2 069 606	99,9	2 250 937	99,9
Грошовий агрегат М3	1 850 007	100	2 071 358	100	2 252 659	100

Джерело: складено авторами за матеріалами [9]

Як бачимо з табл. 4 грошовий готівковий обіг за агрегатом М0 в загальному грошовому обігу країни за звітний період збільшився на 127 012 млн грн та склав на перше півріччя 2022 року 643 097 млн грн, Якщо розглядати питому вагу готівкових грошей в загальній сумі, то зазначимо що вона практично не змінилася. Це пов'язано з багатьох причин, а тощо: підтримання питомої ваги готівки на значному рівні можна пояснити універсальністю її як засобу обігу та легкістю використання та недовірою до банківської системи. Цей показник не є якісним для економіки, тому що відомо, що чим більше готівки на руках у населення, тим вище рівень тінізації економіки країни та тіньових доходів у конвертах.

Аналіз частини грошової маси, яка використовується для розвитку національної економіки, відображає через агрегат М1, як ми бачимо з табл 4 він склав 61,9% у 2021 р, а за перше півріччя 2022 р 61,2%, це свідчить про те, що показник практично не змінився, що дає змогу банківській системі використовувати ці гроші як кредитний ресурс.

Стосовно показника „широких” грошей по агрегату М2 за цей же період питома вага в загальній масі практично не змінилась, хоча грошова маса за М3 на кінець 2021 року збільшилась до 2 071 358 грн, а в першому півріччі 2022 року склала 2 252 659 млн грн. Також слід зазначити, що практично за усі звітні роки грошова маса за агрегатом М2 практично була прирівняна до агрегату М3, що каже про нерозвинений ринок цінних паперів. На кінець 2021 року різниця М3 – М2 склала всього 1 752 млн грн.

Зрозуміло, що за умов зменшення питомої ваги „вузьких” грошей, абсолютне збільшення М3, як основного грошового агрегату в грошовій пропозиції країни здійснювалось шляхом збільшення безготівкових грошей у вигляді коштів на рахунках клієнтів в банках як в національній, так і в іноземній валютах. Зазначимо, що грошові агрегати зростали в

симетричних пропорціях та в загалі збільшували грошову масу за агрегатом М3.

Отже, грошовий обіг України за період пандемії COVID-19 та воєнного стану за грошовими агрегатами змінювався відносно змінам в економіці за макро та мікрочинниками та активного втручання НБУ.

Слід також відзначити, що в останні місяці літа 2022 р., зросла інфляція, валюта продовжила витікати з країни, а Національний банк України витрачав в середньому по мільярду доларів на тиждень, однак не зміг домогтися стабілізації готівкового курсу – навіть за високої процентної ставки та активних інтервенцій, гривня послабилася до 37 грн за 1 дол. США. НБУ був змушений запровадити фіксований курс валюти з 29,25 до 36,6 грн за дол. США, для запобігання втраті резервів та усунути дисбаланс між умовами, в яких опинилися експортери та імпортери. [10].

Узагальнюючи сказане, зазначимо, що доцільним буде рекомендація щодо підвищення впливу грошово-кредитного регулювання через підвищення ролі монетарної політики над фіскальною, підтримка балансу приросту грошової бази, грошових агрегатів й реального ВВП на основі використання правил монетарної політики, але все це можливо після завершення воєнного стану до нормалізації функціонування економіки та фінансової системи в країні.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане можна зробити висновок, що оптимізації грошового обігу в Україні є однією з пріоритетних особливостей сучасної економіки мета якої є забезпечення стійкості грошового обігу в країні, а при нестабільній економічній ситуації існує необхідність досконало його регулювати. Повномасштабна війна в Україні призвела до дисбалансів основних макроекономічних пропорцій, які негативно вплинули на розвиток економіки, банківської системи, що вплинуло на характер і динаміку грошового обігу. Наслідком цього процесу з'явилось значне зростання інфляції, невизначеність у монетарному орієнтирі ведуть до руйнації ринкових механізмів, сприяють падінню виробництва, загрожують розвалом усієї соціально-економічної системи. Реалізація жорсткої монетарної політики НБУ буде сприяти досягненню прогнозованих соціально-економічних цілей суспільства та буде істотним чинником забезпечення стійкості банківської системи, створюючи відповідне підґрунтя – цінову стабільність і низьку інфляцію в довгостроковому періоді.

Список літератури

1. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін: монографія / відп. ред. В.С. Стельмаха. Київ.: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. 404 с. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=84103> (дата звернення 25.08.2022).
2. Савлук М.І., Мороз А.М., Лазепко І.М. Гроші та кредит : підручник. К. : КНЕУ, 2011. 604 с
3. Міщенко В.І., Слав'янська Н.Г. Банківські операції : підручник. К. : Знання, 2006. 727 с.
4. Колодізєєв О.М., Колесніченко В.Ф. Гроші і кредит : підручник. К. : Знання, 2010. 615 с.
5. Чайковський Я. І. Платіжний оборот і грошовий обіг : навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 336 с.
6. Вовчак О.Д., Бучко І.Є. Костак З.Р. Гроші та кредит: навчальний посібник. Львів. комерц. акад. ЦУЛ, 2013. 424 с.
7. Чубка О. М., Рудницька О.М. Показники статистики грошового обігу в Україні. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2012. № 739: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. URL: <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/17274> . (дата звернення 26.08.2022).
8. Офіційний сайт державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення 26.08.2022).
9. Грошово-кредитна статистика України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>. (дата звернення 26.08.2022).
10. Економіка України під час війни: побачити зірки із дна колодезя. Липень 2022. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-war-times-july/>. (дата звернення 26.08.2022).

References

1. Stelmah, V.S. (2009). Monetarna politika Nacionalnogo banku Ukrayini: suchasnij stan ta perspektivi zmin. Kiyiv.: Centr naukovih doslid-zhen Nacionalnogo banku Ukrayini, UBS NBU. [In Ukrainian].
2. Savluk, M.I., Moroz, A.M., Lazepko, I.M. (2011). Ghroshi ta kredyt. Kyyivs'kyi natsional'nyy ekonomichnyy universytet. [In Ukrainian].
3. Mishenko, V.I., Slav'yanska, N.G. (2006). Bankivski operaciyi. K. : Znannya. [In Ukrainian].
4. Kolodizjev, O.M., Kolesnichenko, V.F. (2010) Ghroshi i kredyt. Kyyiv. Znannya. [In Ukrainian].
5. Chajkovskij, Ya. I. (2012). Platizhnij oborot i groshovij obig : navchalnij posibnik. Ternopil: TNEU. [In Ukrainian].
6. Vovchak, O. D., Buchko, I. Ye., Kostak, Z. R. (2013). Groshi ta kredit. Lviv. komerc. akad. CUL. [In Ukrainian].
7. Chubka, O. M., Rudnicka, O.M. (2012). Indicators of penny income statistics in Ukraine. Visnik Nacionalnogo universitetu "Lvivska politehnika", 739: Menedzhment ta pidpriyemnistvo v Ukrayini: etapi stanovlennya i problemi rozvitku. Retrieved from: <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/17274> [In Ukrainian].
8. Oficijnij sayt derzhavnoyi sluzhbi statistiki. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (accessed August 10, 2021).[In Ukrainian].
9. Pokaznyky bankivskoj systemy. Statystyka. Oficijnyj sayt Nacionalnogo banku Ukrayiny [Indicators of the banking system. Statistics. Official site of the National Bank of Ukraine]. Retrieved from: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 [In Ukrainian].
10. Ekonomika Ukrayiny pid chas viyny: pobachyty zirky iz dna kolodyazya. Lypen' 2022. Tsent ekonomichnoyi stratehiyi. Retrieved from <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-war-times-july/>

Стаття надійшла до редакції 12.08.2022

Прийнята до публікації 15.08.2022